

VEILEDNING OM MILITÆRPOLITIETS ADGANG TIL Å BRUKE ALKOTEST

Gitt av Generaladvokaten 17. april 2008

1. Lovgrunnlag

Strpl. § 478 fastsetter at ved etterforsking og bruk av tvangsmidler likestilles militærpoliti og militære befalingsmenn med polititjenestemenn. Denne hjemmelen må forstås slik at den gjelder innenfor det saklige området som straffeprosesslovens tiende del dekker, det vil i fredstid si overtredelser av militær straffelov.

Lov om politimyndighet i det militære forsvar fastsetter i § 5 at militærpolitiet eller militært befall som nevnt i § 1 kan etterforske brudd på den militære straffelov eller disiplinærlov. Det fastsettes videre i annet ledd at de kan også innlede etterforsking av andre straffbare forhold som omfattes av politimyndigheten etter § 1.

Det er ingen bestemmelser i militær straffelov som knytter seg til noen nærmere angitt grad av alkoholpåvirkning som sådan. Det er imidlertid straffbart å "vise seg beruset" i visse sammenhenger.

2. Pliktmessig avhold - sidestilling med politiet

2.1 Fredsrettergangsloven og pliktavholdsloven

Riksadvokaten har tidligere, i forbindelse med overtredelser av pliktavholdsloven (de aktuelle bestemmelser er nå avløst av lov om personell i Forsvaret § 10), antatt at militær befall som etter fredsrettergangsloven av 1921 var sidestilt med politi i militære straffesaker, kunne utøve myndighet tilsvarende politiet i saker om overtredelse av pliktavholdsloven § 1.¹

2.2 Straffeprosesslovens tiende del og Lov om personell i Forsvaret

Samme betraktning må kunne gjøres gjeldende i forhold til dagens lovgivning, og regelen er lagt til grunn i kgl. res. av 9. desember 1993 Regler om utøvelse av politimyndighet i det militære forsvar pkt. 18. Konklusjonen blir derfor at militærpolitiet har samme myndighet som politiet mht. etterforsking og bruk av tvangsmidler også i saker etter bestemmelsen om pliktmessig avhold i Lov om personell i forsvaret § 10.

3. Nærmere om etterforsningskompetansen

3.1 Brudd på den militære disiplinærlov

Hjemmelen i lov om politimyndighet i det militære forsvar § 5 første ledd gir adgang til å etterforske også brudd på den militære disiplinærlov. Det siste må forstås som handlinger som kan refses disiplinært, selv om selve normen finnes annet steds i lovgivningen, jf. pkt. 19 i kgl. res. av 9. desember 1993. Typisk vil dette gjelde brudd på bestemmelsen om pliktmessig avhold i Lov om personell i forsvaret § 10, som etter paragrafens femte ledd kan refses disiplinært.

---

¹ Riksadvokatens brev av 28. august 1981.

3.2 Straffbare handlinger som kan refses disiplinært

Hjemmelen må også omfatte straffbare handlinger som etter sin art kan refses disiplinært, dvs. når befal eller menige i det militære forsvar gjør seg skyldig i borgerlig straffbare forhold på militært område, overfor militært personell eller mot eller ved bruk av militært materiell, jf. disiplinærloven § 1. Spørsmålet er så hva som ligger i at man kan etterforske en handling. Det synes rimelig å anta at militærpolitiet kan gjennomføre de samme handlinger som politiet kan, i etterforskningsøyemed. Man kommer således frem til samme konklusjon som etter strpl. § 478.

3.3 Innledende etterforskning av andre straffbare forhold

Hjemmelen i lov om politimyndighet i det militære forsvar § 5 annet ledd gir adgang til å ”innlede etterforskning” av andre straffbare forhold som omfattes av politimyndigheten etter § 1. Dette gjelder overfor alt personell når det er mistanke om straffbar handling på militært område eller dettes umiddelbare nærhet eller ulovlig opphold eller handling på militært restriksjonsområde, jf. pkt. 19 i kgl. res. av 9. desember 1993. Militært område omfatter også militært fartøy eller transportmiddel. ”Innlede etterforskning” antas å omfatte de handlinger som politiet ville utført hvis det hadde vært til stede, med sikte på å sikre bevis og for øvrig klarlegge hva saken gjelder slik at det er grunnlag for å vurdere om den skal oversendes til politiet for videre behandling.

4. Politiets adgang til å ta alkotest

Veitrafikkloven § 22 a gir adgang for politiet til å ta alkotest av motorvognfører i visse tilfeller, herunder når han er blitt stanset i trafikk kontroll. Dersom resultatet av alkotesten eller andre forhold gir grunn til å tro at føreren har overtrådt bestemmelsene i § 22, kan politiet fremstille ham for utåndingsprøve, blodprøve og klinisk legeundersøkelse for å søke å fastslå påvirkningen. Slik fremstilling skal i alminnelighet finne sted når føreren nekter å medvirke til alkotest.

5. Alkotest mv. etter Lov om personell i Forsvaret

§ 10 fjerde ledd i Lov om personell i Forsvaret fastsetter at bestemmelsene i vegtrafikkloven 18. juni 1965 nr. 4 § 22 a om alkotest, utåndingsprøve og blodprøve gjelder tilsvarende. Generaladvokaten antar at i den sammenheng må arrangert kontroll for eksempel ved innpassering til arbeidsplass hvor pliktmessig avhold gjelder, anses å tilsvare trafikk kontroll.

6. Konklusjon

Militærpolitiet har adgang til å ta alkotest av:

- a) Alt personell som fører motorvogn på militært område eller i dettes umiddelbare nærhet.
- b) Alt personell som fører militært kjøretøy og annen militær tjenestlig transport underlagt veitrafikkloven, uansett sted.
- c) Militært personell og annet personell underlagt pliktmessig avhold ved fremmøte til tjenestestedet og før øvrig til sted og tid hvor avholdsplikten gjelder.

Arne Willy Dahl
generaladvokat